

навыков изучающего и ознакомительного чтения инофонов, снимает экстралингвистические и языковые трудности понимания литературного произведения, содействует расширению словарного запаса и повышает образность и выразительность речи иностранных студентов.

Список литературы:

1. Виленский Ю.Г. Доктор Булгаков. – Киев, 1991. – 256 с.
2. Кулибина Н.В. Зачем, что и как читать на уроке. Художественный текст при изучении русского языка как иностранного. – СПб.: Златоуст, 2001. – 264 с.
3. Булгаков М. А. Белая гвардия; Жизнь господина де Мольера; Рассказы / сост. Б.И. Саченко. – Мн.: Маст. лит., 1985. – 607 с.

МАТЫВАВАНЫЯ НАЗВЫ Ё БЕЛАРУСКАЙ БАТАНІЧНАЙ ТЭРМІНАЛОГІІ

УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»

Кафедра беларускай і замежных моў

Шлык І.М.

Матываваныя народныя назвы беларускай флоры – гэта тэрміны, звязаныя з назвамі іншых з’яў, рэчаў, прадметаў. Гэта група складаецца з назваў як славянскіх, так і калькаваных з іншых моў (у прыватнасці з лацінскай). Клас матываваных тэрмінаў, назваў батанічных родаў, можна падзяліць наступным чынам:

1. Назвы раслін, якія адлюстроўваюць назвы паху, або падкрэсліваюць уздзеянне паху гэтай расліны на чалавека: *смуродзіна, пахучка, дурнап’ян, душэўка*.

2. Назвы раслін, якія грунтуюцца на назве адпаведнага колеру, афарбоўкі або адносяцца да назваў розных адценняў колеру: *галубіка, жаўтушнік, крываўнік, рабчык, ружа, рыжык, сінегаловік, сінюха, сіняквет, чарніцы, чарнушка, чорнагаловік, чарнакорань, чырвонка і інш.*

3. Назвы раслін, якія ў сваёй аснове маюць назвы жывёл, птушак, насякомых: *бусельнік, верабейнік, воўчае лыка, ваўчаягада, вужоўнік, вярблюдка, гусіная цыбуля, жабнік, журавіны, зуброўка, зязюлька, канюшына, клапоўнік, конскі каштан, лісахвост, мышыхвоснік, псярка, сабачая рожка, свінакроп, арляк, асліннік і інш.*

Частка тэрмінаў, якія ўвайшлі ў гэту групу, амаль дакладна захоўвае назву жывой істоты (вярблюдка, зязюлька), частка звязана з назвай якога-небудзь органа або члена яе (гусялапка, лісахвост). Адны назвы даволі выразна суадносяцца з назвай канкрэтнай жывёліны, другія ўказваюць больш абстрактна-абагульненае паняцце.

4. Назвы раслін, якія ўключаюць у сябе назву акрэсленага месца, або ўказваюць на назву радзімы дадзенай расліны: *балотнік, багун, вадзяная зараза, вадзяны арэх, гайнік, дуброўка, крынічнік, пажытнік, палявічка, парэчка, пясчанка, садовая астра, сібірка* і інш.

Гэта група таксама не зусім аднародная. Сама прымета, якая аб'ядноўвае гэту групу, праяўляецца неаднолькава. Даволі ясна выдзяляюцца ў прыведзеных тэрмінах назвы тапаграфічнага і геаграфічнага характару.

5. Назвы, якія выражаюць характэрныя асаблівасці раслін і вылучаюць расліну з ліку іншых. Гэтыя назвы як бы ўказваюць на тое, што дае або выдзяляе тая ці іншая расліна, для чаго яна ўжываецца, лекавае выкарыстанне, на некаторыя ўласцівасці раслін, у тым ліку ўласцівасці старога, павернага, характару: *абляпіха, барадаўнік, воцатнае дрэва, гарлянка, грудніца, дзівасіл, жывакост, зубніца, клапагон, крывасмок, любіста, мыльнік, пстрыкаўка, пякучы карань, пячоначніца, чартапалох, чысцік* і інш.

Некаторыя з гэтых слоў называюць тое, што выдзяляе расліна, некаторыя ўпамінаюць аб той сіле, якая закладзена ў расліне, указваюць на лекавыя ўласцівасці расліны, адзначаюць, што расліна валодае нейкай таямнічай сілай.

Вядома, усё гэта можна прыняць толькі ўмоўна і гаварыць аб той ці іншай якасці расліны толькі ў сувязі з яе назвай.

6. Назвы, якія сваёй формай указваюць на будову ўсёй расліны, часткі яе або паказваюць спецыфічны прызнак у будове расліны. Гэтыя назвы даволі часта суадносяцца з назвамі розных прадметаў і рэчываў: *адуданчык, браткі, вастралодка, гарлачык, губасцік, драбнаплоднік, званочак, калаколец, капытнік, касцянка, мечнік, наготкі, пробкавае дрэва, пузыраплоднік, рагулькі, сланечнік, стрэлкі, танканог, тысячагалоў, чубатка, шматкарэннік, шышняк* і інш.

Гэты клас назваў, як і папярэдняя група, не мае строгага плана ў размеркаванні той прыметы, якая аб'ядноўвае гэтыя назвы. Некаторыя словы даволі яскрава пераклікаюцца з назвамі прыведзенай 5-й групы. Некаторыя з прыведзеных прыкладаў сваёй формай дакладна падпарадкоўваюцца прынцыпу адбору па будове расліны, другія ж праяўляюць гэта завуаліравана.

7. Назвы раслін, якія грунтуюцца на спецыфічных назвах смаку, – *гарчак, кісліца, сланечнік*.

Як відаць, гэта прымета даволі рэдкая ў назвах таго ці іншага батанічнага роду. Невялікая колькасць падобных назваў утрымліваецца народнымі гаворкамі. Але прыведзены клас тэрмінаў характэрны строгай аднапланаванасцю ў размеркаванні галоўнай прыметы.

8. Назвы раслін, якія суадносяцца з назвамі іншых вядомых раслін, – *агурочнік, аўсянік, бабоўнік, гарошак, грушанка, дзявочы*

вінаград, жыцік, клубнечарот, маркоўнік, рабіннік, свінакропнік, чаротнік, часнотка, і інш.

Прыведзеныя назвы грунтуюцца на адной, ясна выражанай аснове: назве нейкай іншай, вядомай нам расліны.

9. Назвы раслін, якія звязаны з назвай пэўнага адрэзку часу або ўтрымліваюць у назве спецыфічнае ўказанне на прымету адпаведнага часу ці пары – *вяснянка, вячорніца, зарніца, купалка, луннік, майнік, марознік, падснежнік, першацвет, снежная ягада, санцацвет* і інш.

Гэтыя тэрміны знаходзяцца ў межах адной лексіка – семантычнай групы. Але адны назвы канкрэтна называюць пару года або пэўны час. Другія падаюць толькі характэрную якасць часу, адкуль вынікае сам час. Трэція даюць паняцце адпаведнага парадку, але і тут справа ідзе аб пэўным часе. Мабыць, пагэтаму не ўсе прыведзеныя знакі адпаведных паняццяў маюць аднолькавую выразнасць, гэта значыць не ўсе ў аднолькавай меры апраўдваюць сваё выдзяленне іменна ў гэту групу. Але бярэцца за аснову толькі тое, што аб'ядноўвае гэтыя словы.

СЕКЦИЯ «МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РКИ»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАГЛЯДНЫХ МАТЕРИАЛОВ НА УРОКАХ РКИ

УО «Гродненский государственный медицинский университет»

Кафедра русского и белорусского языков

Большерт И.А.

Проблема наглядности в обучении русскому языку как иностранному была актуальной во все времена. В последние годы заметно расширилась область наглядности и усложнился её инвентарь: от предметов и картинок, жестов и движений до видеофильмов и компьютерных программ, при помощи которых преподаватель моделирует фрагменты объективной действительности. Общеизвестно, что эффективность обучения зависит от степени привлечения к восприятию всех органов чувств человека. Чем более разнообразны чувственные восприятия учебного материала, тем более прочно он усваивается. Эта закономерность нашла свое выражение в дидактическом принципе наглядности.

Принцип наглядности играет особую роль в обучении русскому языку как иностранному. При обучении русскому языку как иностранно-